

Những Chiếc Bẫy của Mẹ

Du Uyên

Nhấn cười được thiết kế theo hình dáng... bẫy chuột. Người ta hay đùa giỡn về hôn nhân giữa người với người như thế. Nhưng có một cuộc hôn nhân khác, cũng hên xui may rủi và bẫy muôn trùng vây, là hôn nhân giữa con người với cuộc sống này.

Hôn nhân với người, không hợp thì có ngày chia ly. Còn “cuộc hôn nhân” với Đời, chẳng có tờ đơn nào để ký, chẳng có phiên tòa nào để phân xử mỗi khi bị phụ bạc, bị bạo hành, bị khinh rẻ, bị đau đớn... Ta bị ràng buộc trong đó cho đến tận hơi thở cuối cùng. Ta giãy giụa, ta oán than, ta tự hỏi vì sao “người bạn đời” này lại lắm lúc phũ phàng, cho ta nhiều cạm bẫy đến thế.

Đầu tiên, tôi muốn nói về những chiếc bẫy của mẹ... Sài Gòn khuya, tôi nhìn lên trời, những tòa chung cư còn lè nhè ánh sáng xuyên qua ô cửa sổ. Phía sau những khung cửa còn sáng đèn đó, có bao nhiêu người đàn bà đang gồng gánh cả thế giới trên vai mình? Tôi không biết, dĩ nhiên. Tôi chỉ biết trong muôn vàn ánh sáng lấp lánh từ màn hình điện thoại, có một luồng sáng phát ra từ kênh của Hân Nguyễn. Một người giúp tôi thấy hôn nhân với Đời cũng có vài điểm đáng yêu, nói đơn giản theo thi sĩ Vũ Hữu Định thì “*may mà có em đời còn dễ thương*”. Ở Việt Nam, hình ảnh một bà mẹ sau sinh không chỉ gói gọn trong nỗi lo “con bú đủ chưa” hay “con ngủ ngoan không”. Nó còn là cả cuộc chiến mưu sinh. Chị Hân Nguyễn gia nhập đội quân bán hàng trên mạng từ khi con gần 3 tháng tuổi để kiếm thêm tiền “lo cho thằng Tý” (con chị).

Nguồn: Facebook

Người ta tìm đến các chương trình livestream trên mạng xã hội với nhiều mục đích: ngắm trai gái, mua hàng, săn mã giảm giá hoặc giết thời gian. Còn khán giả của Hân Nguyễn đa số tìm đến chị để lượm một chút ngây ngô, một chút chân thật, một chút bình dân, một chút con người.

Trong cái thế giới ảo mà ai cũng cố gồng mình để trở thành một phiên bản hoàn hảo: thần tiên tỷ tỷ, nhà hảo tâm ca ca, thiên sứ sexy, học bá con nhà giàu... Chị Hân hiện ra như một làn gió mát lành, nguyên sơ. Chị không có êkíp hùng hậu, không có kịch bản chuốt. Chị chỉ có một ngày làm việc cật lực ở xí nghiệp từ 7 giờ sáng đến 3 giờ chiều, sau đó phải về đón con thơ còn ấm nướa, nấu bữa cơm tối cho má chồng, chồng, rồi lo dọn dẹp tới khuya. Sau khi chu toàn hết, chị mới cầm điện thoại lên và mở lại “tiệm tạp hoá” trên mạng của mình, rao những món hàng, để ăn hoa hồng trên từng đơn mà cộng đồng mạng đặt.

Điểm dễ nhận thấy trong các buổi livestream của Hân Nguyễn chính là sự tận tâm trong từng sát na, khi chị giao lưu với người xem. Từng câu hỏi, dù đơn giản hay phức tạp, đều được chị trả lời một cách kiên nhẫn, nhẹ nhàng. Có những hôm số người xem lên tới gần trăm ngàn, chị vẫn cố gắng đáp lại nhiều câu hỏi dành cho mình nhất, dù đôi khi “nói nhiều quá nên mau hết hơi”, “chị thức mần công chuyện cả ngày nên giờ nói hết nỗi rồi”. Và đa số những người hỏi những câu vô nghĩa đó không mua hàng cho chị.

Ngày xưa ít người hỏi, chị có thể live đến 2 tiếng, nhưng với sự nổi tiếng gần đây (có thời điểm các video của chị Hân Nguyễn mấy chục ngàn người xem) thì chị chỉ còn sức live chừng 1 tiếng. Câu hỏi từ cộng đồng mạng vừa tò mò vừa xéo xắt: có hôm khách hỏi “chị có bán quần lót có khe không?”, chị cười trả lời “không cưng ơi, chị đâu có bán quần lót có khe”; có hôm lại hỏi “ăn nem có hết khổ không?”, chị đáp “hông cưng ơi, nem này ăn vô hông có hết khổ, nhưng mình ăn để có sức vượt qua cái khổ nhe cưng”. Lại có khách kêu chị hát một bài, chị Hân nói chị không biết hát, chỉ biết tụng Kinh Phật, nên chị tụng một bài “Kinh sám hối” cho cả cõi mạng nghe. Vậy mà nhiều người quen lên mạng nghe nhạc giựt, nhạc tình... vẫn ghiền nghe Kinh kệ, cứ “order” hoài.

Nguồn năng lượng phi thường của chị Hân – người phụ nữ nhập viện hoài chỉ vì mất ngủ, kiệt sức – đến từ đâu? Có lẽ từ tình yêu thương. Khi người ta tặng chị những món quà ảo, chị đổi ra tiền thật, mua gạo cúng chùa, mua cá phóng sanh, rồi hồi hướng công đức cho chính người tặng. Một vòng tròn của sự cho và nhận thật đẹp đẽ. Nhiều người trẻ nói “đi vô chùa mà gặp chị Hân Nguyễn không biết nên lạy chị Hân hay lạy... Phật.”

Học trò túm đầu cô giáo, quật ngã ngay sau đó – Nguồn: Chụp màn hình video gốc

Chị Hân Nguyễn đã vượt qua bầy mò cô, bầy nghèo khó, bầy ít học, bầy làm dâu, bầy làm mẹ... để xây cho mình một ánh hào quang mà không ai có thể chọc lủng, giữa muôn kẻ kiếm tiền từ mạng xã hội với những cái hào quang giả trá, lũng lổm đóm hơn là cái lồng đèn bằng lon sữa bò đục lỗ mà tôi chơi hồi nhỏ. Tôi không mua hàng của chị vì chị không bán món tôi cần, nhưng tôi

luôn âm thầm học hỏi cách chị sống, chị nói chuyện, mong mình có thể nhẹ nhàng nhìn nhận mọi chuyện như chị!

Nhưng nếu, hôn nhân với cuộc đời là một bức tranh, ta sẽ thấy nó u ám biết bao. Nỗi khổ của những bà mẹ Việt Nam “anh hùng” không chỉ đến từ cái bầy mưu sinh, mà còn từ cả tỷ gánh nặng vô hình khác. Không phải ai cũng mạnh mẽ và may mắn như chị Hân để thoát khỏi nỗi khổ “cơm, sữa, thuốc, tiền”. Biết bao bà mẹ tội nghiệp vẫn phải đi con làm việc nhà suốt ngày, tối canh con suốt đêm cho chồng ngủ ngon. Họ bận tới mức đầu còn không chải, hơi sức đâu mà tìm hiểu luật lệ, vậy mà...

Câu chuyện tiếp theo bắt đầu từ món quà 100 ngàn đồng mà chính quyền Việt Nam tặng người dân. Một số tiền nhỏ, không mua nổi ký thịt heo, nhưng là sự an ủi hi hữu. Nhiều bà mẹ mới sinh, tay bế tay bồng, háo hức đi xếp hàng nhận quà. Nhưng chưa kịp vui, nỗi lo đã ập xuống: biên bản phạt 750 ngàn đồng. Lý do: con có giấy khai sinh nhưng quá hạn 2 tháng chưa nhập hộ khẩu. Thật trở trêu. Món quà biến thành cái bẫy. Người ta cứ tưởng sinh con ra, làm cho nó tờ giấy khai sinh là xong. Nào ngờ, phía sau tờ giấy mỏng manh ấy là cả một trận đồ nghị định: nhập hộ khẩu, mua thẻ bảo hiểm y tế, tích hợp vào app VNeID của Bộ Công An. Và khi người dân sơ suất, điều đầu tiên họ nhận không phải là hướng dẫn, mà là án phạt. Kẹo ngọt hoá ra thuốc xổ.

Một người ở Hà Nội kể: nhiều năm trước, thủ tục cho trẻ sơ sinh đã là “combo” trọn gói, công chức tư pháp nhận hồ sơ một lần và trả về đầy đủ giấy tờ. Chả lẽ càng ngày càng tụt hậu?

Cô hiệu trưởng bị cả mạng xã hội lên án – Nguồn: Facebook

Một vị cao niên khác cũng thắc mắc: hồi làm giấy tờ cho cháu nội sinh ở Nhật, cán bộ tư pháp phường còn từ chối giải quyết, viện cớ cháu không ở Việt Nam. Chỉ khi ông đấu tranh quyết liệt cả tiếng đồng hồ họ mới chịu làm. Thế mới thấy, cái “hành là chính” vẫn còn nguyên giá trị. Thời đại này gọi là 4.0, khi mọi dữ liệu được số hoá, lẽ ra khi một đứa trẻ có số định danh trên giấy khai sinh, thông tin ấy phải tự động liên thông với hộ khẩu và bảo hiểm. Đó mới là chính phủ phục vụ. Đằng này, người mẹ vừa phải ôm con dỗ hỏn, vừa làm

việc nhà, vừa lo gia đình chồng, vừa phải học thuộc lòng quy định nhà nước để khỏi bị cắn răng nộp phạt...

Rồi lại một câu chuyện khác, lần này là một người mẹ dạy con một người mẹ khác...

Một nam sinh lớp 7 (13 tuổi, học tại trường Trung học cơ sở Đại Kim ở Hà Nội) túm tóc, ghì đầu và quật ngã cô giáo chủ nhiệm khi cô tịch thu món đồ chơi em đem tới trường (dù đã nhiều lần nhắc không được đem theo vì sắc bén). Điều đáng nói, những học sinh khác không hề bận tâm, có bé còn kéo màn cửa lại. Khi video việc này đăng lên mạng, nhà trường ra thông báo sẽ xử phạt a... tung video. Cô hiệu trưởng kể lại câu chuyện rất nhẹ nhàng trên đài truyền hình quốc gia (nguyên văn): “Đồ chơi học sinh đem đi buổi thứ 2, cô giáo đã nhắc cất nhưng không cất, đến ngày thứ 3 vẫn đem đến trường. Khi thấy nguy hiểm, cô giáo thu, học sinh đã kéo

cô bên tay phải để giảng lại... học sinh cũng nhận ra khuyết điểm và cam kết không vi phạm nữa, cô giáo cũng nhân văn và tha thứ cho học sinh.”

Trên mạng xã hội, có rất-rất-rất (nhấn mạnh 3 lần) nhiều người bênh học sinh. Lý lẽ nghe quen: “Cô như nào mới bị học trò cả lớp đối xử vậy.” Nói trắng ra, họ không nhìn hành vi bạo lực, mà xoay ống kính sang nạn nhân để tìm lỗi. Nên nhớ: nguyên nhân khác với lý do. Nguyên nhân để ta sửa cách dạy dỗ, nhưng lý do để đánh người thì tuyệt đối không tồn tại. Trăm năm trồng người, cuối cùng lại trồng ra những người lớn tồi tệ, thì không khó để hiểu tại sao những người nhỏ cũng tồi tệ.

Người ta cưới nhau bằng cái nhẫn hình bẫy chuột, rồi sống trong bẫy hành chánh, bẫy mưu sinh, bẫy thủ tục lắt léo... Nhưng khổ nỗi, chuột còn có đường chạy, con người thì tự dắt nhau vào bẫy, rồi còn khoá cửa lại cho chắc ăn. Như cái bẫy đạo đức: nơi bạo lực được bọc lớp đường tên “nhân văn” , nạn nhân bị biến thành thủ phạm, và đám đông giành nhau tỏ ra cao thượng, văn minh để bênh vực cái sai. Đau lòng quá, tan nát trái tim nếu tôi là một người mẹ, phải nín lặng nhìn những cái bẫy đón mặt giảng ngay nơi con mình học chữ.

DU